

tépi s hordja csőrében őket, — de ezek már nem szárazak. S így könnyen hajlíthatók a fészek alakjához képest; közbe növény szárat fűz, a közt földdel tömve ki. Beljebb fahénc következik, fokozatosan finomabb, e közé disznószőr van szőve. A fészek sárral kitapasztott alját finom gyapjú s szőr borítja. Ezenkívül természetesen található fészkekben papirozt, rongydarabokat, kőcot, madzagot stb. A fészek széle egész szép félkör s belseje pedig homorú félgömb.

A varjú a fészkeképítéssel hamar készen van. Minden tavasszal új fészket építenek s innen van, hogy egy fán több fészek is látható, habár csak egy pár varjú uralja a fát. Tehát inkább a fához térnek vissza, mint régi fészkeikhez. A régi varjúfészkeket azután más madarak foglalják el, részint költésre (vad-réce, vércse), részint éjjeli, illetőleg nappali szállásra (bagoly).

Hogy egyugyanazon évben kétszer költött volna, még nem tapasztaltam, még akkor sem, ha az első költését elszedték volna tőle. Késések, mint előbb említettem, vannak.

A tojás lerakását április első napjaiban kezdik; mindennap letojnak egy darabot. Így tart ez legjobb esetben 6 napig, kedvezőtlenebb esetben 3 napig. Így tehát a varjúfészkekben a tojások száma maximum 6 drb., rendes 5, minimum 3—2 drb. lehet.

A tojás vagy hosszúkás, vagy körte alakú, halványzöld alapszínen zöldesbarna foltokkal. A foltok lehetnek halványok, ritkák, a tojás felszínén sehol sem koncentrálnak, míg másokon az egész barnán behintett tojás egyik, sőt másik vége is teljesen fekete, de a foltok koszorút nem alkotnak.

Ha valahol, úgy a vetési varjú tojásainál oly különbségek vannak, hogy csaknem minden fészkekben más-más a tojások alakja, alapszíne s foltozása. Természetesen az alap-leírástól sokban nem különböznek, de vannak mégis nagyobb, hosszúkás, vége felé keskenyedő, hosszanti halvány csíkokkal ellátott, majd gömbölyded, haragos zöld alapú, itt-ott hatalmas, lilába csapó barnás foltokkal ellátott tojások is. Egyszóval ahány, annyiféle, úgy hogy akár mind egyenként lehetne leírni. Gyakran akad az ember egy fészkekben is oly tojásokra, melyek közül az egyik teljesen foltos, a másikon pedig alig néhány vonás látszik. Így egy oly tojást is szedtem, mely a többi ottlevőktől ellentétben halvány kékeszöld alapszínű s folt nélkül, a legfinomabb pontocskával van behintve. Ha az ember az ily tojás eredetét nem tudja, bizony gondolkozhatik rajta.

A varjú tojásrakása idején csaknem mindig fészke mellett van, de a közeledőt messziről megpillantja s elszáll s így csak azt látni, amint a fásorból, füzesből a varjú csendesen messze tovarepül. Így biztosan meghatározni tehát, hogy az ugyanazon fán levő fészekek közül melyiket lakja jelenleg s melyik a régi, nem lehet. De midőn tojásait üli, akkor bevár egészen a fészkefáig s csak annak kopogtatására, vagy a felmászás zajára távozik egészen csendben. Még ha fiaik vannak is, csendben távoznak s nem tesznek semmi kísérletet megszabadításukra. Nem így a *Corvus cornix*, mely még a fészekszedőre is rácsap, kivált ha fiait bántalmazná. A tojás kiköltése után előbújt pelyhesek csúnya, nagycsőrű, idétlen állatkák s itt-ott barnás pelyhtollal vannak borítva.

Érdekes megfigyelést tettem e madarak szellemi tevékenységének nyilvánulásában.

Tudniillik ha a varjúfészkekben több tojás van, pl. 3 drb. és akkor szedik el, úgy a varjú a fészket otthagyja, többet nem tojik bele; de ha az első tojást elveszik, másnap letojik újra. Így szedtem ki egyszer egy varjúfészket, hat napon át ismételve elmenvén, az egy-egy tojást kivettem s két nap múlva a frissen tojott 2 tojást. A madár nem

Vadászsákmány.

tért vissza. Mintha csak számolni tudna, mintha gondolná, hogy egy tojás nem oly nagy veszteség, hogy ott kellene a fészket érte hagyni, de már kettőt annak tart s otthagyja a fészket.

Fábián Gáspár.

Megfigyelések.

A múlt héten leírt fán lévő és szétrombolt tőkésrucza-fészek rablóját megtaláltam. A fától balra levő, már-már kiszáradó mocsárba lemenve, egy odvas alacsony fűz körül tojáshéjakat pillantottam meg. Közelebb menve, a halványzöld tőkésrucza-tojás maradványaira ismertem. Kikutattam a közeli zombékokat, de fészek nyomára nem akadtam, de igenis a fa odvában egy görény vaczkára, mely puha növényrostokkal, fatörmelékkel s felette bőven tollal volt bélelve s aljában egy-két kiszivott tojás is volt, sőt egy félig telve volt még egészen friss tojásfehérrel, tehát a rabló nem rég távozhatott vaczkából. A tojások csakis a fáról származhattak ide s amint a vaczokban levő tollak bizonyítják, a rabló bizonyára a tojásait híven ülő ruczát is megkaparintotta, bár tetemét nem volt szerencsém megtalálni. Csak azt nem tudom megmagyarázni, hogy hogyan hordta ide a tojásokat.

A zöld harkályról. — A már leírt patak partja a füzekkel igazán nagyszerű madárvilágot rejt magában. Napról-napra új és új madárkakat fedezek itt fel a tavasz előrehaladásával, melyek mind itt fészkelnek. Ezek között igen érdekes egy zöldharkály pár, mely már régebben lekötötte figyelmemet, amint a patak túlsó partján mindig egy és ugyanazon fűzről röppent tova közeledtemkor. Atmentem tehát a túlsó partra s ím, a fa körül tele volt a talaj faforgácsal, de lyukat a különben egészséges fán nem vettem észre. Felmásztam tehát s a törzs egy ivhajlása alatt, alulról észrevehetetlen, 5 cm. átmérőjű friss, kerek lyuk volt vésvé. Tehát az óvatos madarak fészkeiket építették. Egy hétre rá a madarak ismét a lyukból röppentek ki, a forgács a fa alatt sokkal több volt s elhatároztam, hogy megvizsgálom fészkeberendezésüket. Ismét egy hétre rá a forgács ugyanott volt még a fa alatt, ami aggasztott, hogy a gondos madarak miért nem hurezolták szét az áruló forgácsokat. Kissé kibővítettem a lyukat s bedugván rajta kezemet, egy öblös, 25 cm. mély bölesőbe vezetett, melynek alján puhább forgács, fahénc feküdt. Tojás még nem volt

a fészekben, tehát vagy itt hagyták a madarak, látván, hogy felfedezték őket, vagy csak még ezután költöttek volna. Igazán nagyon bántott, hogy miért nem vártam tovább, miért bontottam meg az oly sok időbe s fáradságba került fészket, minden haszon nélkül!

Székesfehérvár, Tobak-u. 9.

Fábián Gáspár.

A gólya-törvényszék. Becces lapja 15-ik számában Zelles Aladár úr „Bosszú az állatvilágban“ czímmel egy cikket közöl, melynek a gólyára vonatkozó pontjához egy „kis esetet“ magam is elmondok, melyet évekkkel ezelőtt egy biharmergyei ismerősömtől hallottam, ki is azt saját tapasztalata alapján mondotta el, amit érdekesnek tartok a feljegyzésre, mert egyik ritka példa, hogy nem a sértett fél vesz elégtételt, de ügyét magáévá teszi az egész gólya-közletség is.

Sz. J. ismerősöm falusi lakának kéményén minden tavasszal pontosan megjelent a gólyapár, fészket kiigazította s rendes idő múltán bekövetkezett a családi esemény s a fészket megtelt kis gólya-fiakkal.

Amint a fiókák felcseperedtek s az anyai gond szünetelőben volt, amíg a hím élelmiszer után látva a mintegy negyed órányi távolra fekvő tóhoz repült, egy idegen udvarló látogatta meg a gólyamamát, de pontosan tovaröpült, mielőtt a hím az élelemszerzés helyéről előkerült; a nőtény pedig rögtön leszállott az udvarba s a nagy kád vizében ugyancsak alaposan megmosakodott s így szállt fel ismét fészkére.

A háziak a hosszabb ideig tartó eme furfangot sokáig

megfigyelték, a hím gólya azonban mit sem sejtett. Egy napon azonban sajátságos eset adta magát elő. Az idegen udvarló ismét pontosan megjelent s betartotta a félórai udvarlási időt, mely után távozott.

A nőtény ismét leszállott, hogy mosakodjék, de hiába! A kertész a nagy kád vizét még reggel kiöntvén, a kád üresen állott s nem volt a nőtény számára sehohol toalette-szoba s így a mosakodás is elmaradt.

A hím ekközben haza érkezik s nemtetszésének zajos kelepeléssel adott kifejezést s érezte, hogy nincs rendén a családi széna.

Másnap nagy zaj kerekedik, mit az egész környékbeli gólyahad kelepélése okozott, soká kóvályogtak a levegőben a vétkes nő fészke felett, míg végre őt megrohanva, csőrükkel holtra vagdalták.

A következő évben üresen maradt a fészkek s meglehet, üres az ma is, erről azonban nincs biztos értesülésem.

Ez az eset analóg a Zelles úr féle történettel s érdekes világot vet a gólya életébe, hol a vétkest az egész közletség előzetes tanácskozás után ily kérlelhetetlen szigorral sújtja.

Ismeretes egyébként a gólyaközletség azon eljárása is, miszerint az őszi elköltözés előtt gyülekezést tartanak s az út terhét el nem viselhető beteges testvéreket csőrükkel agyonverik; ily őszi gyülekezés helyén, amint ezt a dolgot megfigyelő pásztoremberektől hallottam, egypár gólya rendszerint összetört tagokkal élettelenül ott marad.

Bársony János.

Vadászat.

Vaddisznó-históriák.

Nyaráló volt az istenadta. A fővárosból költözött a mi fatornyos hazánkba, friss levegőt szívni, meg vadászni. Jó fiu lett volna különben,

csak nagyon büszke volt a vadász-tudományára, no meg az irigység is sok szenvedést okozott neki.

Kitünő és páratlanul képzett apróvad-vadásznak, kutyaidomárnak tartotta magát, a valóságban pedig nem volt más, mint egy tipikus vasárnapi puskás.

Kibérelte a szomszéd községi határ vadászati jogát; kerített valahonnan egy zsemlyeszínű kopó-, vizsla- és vérebkeve-

réket s nagy szorgalommal járta a kukoriczásokat reggeltől napestig, bodor füstöket eregetve kétesövű flintájából. Ha néha azután jó szél fúj s belevitte a seréket pár jámbor fogolyba, kifüggesztette a tarisnyájára s büszkén himbálva járta be a falut, kerülő utakon térve otthonába.

Ez, idáig nagyon jól ment volna, hanem egyszer csak valahol összetalálkozott a nagyravágyás és elégedetlenség ördögével s az felforgatta az eszét. Elhatározta, hogy felcsap nagyvad-vadásznak.

Hamarjában bérelt magának egy darab erdőterületet s büszkén hirdette, hogy ezentúl cserkészni fog s halál-megvetéssel űzi a dühében tajtékozó hatalmas agyarasokat.

Nem tudom, miért épen reám fáj a foga, a mikor kinyilatkoztatta, hogy még engemet is le fog húzni, hogy

megpukkadok irigységemben, annyi szarvast és vaddisznót ló majd.

Azt hitte szegény, hogy az csak úgy megy, mint a foglyászat. Elég, ha vesz egy látesövet, büchs-fegyvert (vasárnapi puskások fegyvere) meg egy szép sárga, gummitalpú cipőt s kész a nagyvad-vadász. No de keserűen megtanulta, hogy ahhoz tudás, sok tapasztalat és nagyon kevés szelesség szükséges.

Ettől az időtől kezdve a foglyok és nyulaknak kitünő dolgok volt; nagy békességet élveztek. A serétes puska is kegyvesztett lett. Hétszámra nem nyult hozzá senki, érintetlenül lógott a fogason egészen berozsdásodva szégyenében. Most csak szarvasokról, disznókról és bakokról álmodozott a gazdája.

Polyton az erdőt bujta s esatangolásai közepette talált is vadat eleget, de lövéshez soha sem jutott, mert mindig csak akkor vette őket észre, mikor már kimondhatatlan részöket mutogatva, pár ugrással eltűntek a sűrűségben. Legtöbbször azonban csak a menekülő zörgésüket hallotta. Persze, ha csak lehetett, rossz széllel és cigarettázva járta be a cserkészösvényeket, mert a jó vagy rossz szelet mesének, képzelődésnek tartotta.

Eljött a bögés ideje is, de bizony egy kis üsző horjunál egyebet nem hozott neki — melyet egy 14-es bika helyett lőtt agyon.

A bögés után, az őszi lombhullás elől beköltözött a fővárosba, de azért vasárnaponkint hűségesen megjelent mindig repedésig megtömött hátizsákkal s vérmes reményekkel az erdőn. Más ember üres tarisnyával megy ki s telive tér vissza. Ő megfordítva csinálta: telepakkolva ment ki s mindig üres tarisnyával tért haza.

Beköszöntöttek a téli hónapok — eljött január s megszünnvén a szarvastehen lelövés is, a mi nimródunk kimaradt egészen. Eltette vadászzenvedélyét a jövő évre, mint a bundát szokták — s beérte azzal, hogy zöld posztó revieren, hosszú bottal, fehér és piros, nagy elefántesontgolyókkal vadászson kis fabábokra.